

Республика Татарстан
Совет Старомензелибашского
сельского поселения Сарманов-
ского
муниципального района

Татарстан Республикасы
Сарман муниципаль районы
Иске Минзәләбаш авыл жирлеге
Советы

РЕШЕНИЕ
2022 ел 25 ноябрь

КАРАР
№ 19

**Татарстан Республикасы
Сарман муниципаль районның
«Иске Минзәләбаш авыл
жирлеге» муниципаль
берәмлеге Уставына үзгәрешләр
керту турында**

«Россия Федерациясенә аерым закон актларына үзгәрешләр керту турында» 2021 елның 30 апрелендәге 116-ФЗ номерлы Федераль законның 7 статьясы, «Россия Федерацияндә дәүләт контроле һәм муниципаль контроль турында «Федераль закон кабул ителүгә бәйле рәвештә Россия Федерациясенә аерым закон актларына үзгәрешләр керту хакында» 2021 елның 11 июнендәге 170-ФЗ номерлы Федераль законның 62 статьясы, «Россия Федерациясе Бюджет кодексына үзгәрешләр керту турында һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексының аерым нигезләмәләренең гамәлдә булуын тұтатып тору хакында» 2021 елның 28 июнендәге 228-ФЗ номерлы Федераль законның 2 статьясы, «Россия Федерациясенә аерым закон актларына үзгәрешләр керту турында» 2022 елның 14 мартаңдагы № 60-ФЗ Федераль законның 5 статьясы, «Россия Федерациясе Бюджет кодексының аерым нигезләмәләре» Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында «2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы белән, Сарман муниципаль районы «Иске Минзәләбаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставының 78-80 ст. нигезендә, Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы Иске Минзәләбаш авыл жирлеге Советы КАРАР ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районның «Иске Минзәләбаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына күшымта нигезендә үзгәрешләр кертергә.

2. Әлеге карап гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә үз көченә көрө.

3. Әлеге каарны гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәвенә жибәрергә.

4. Әлеге каарның үтәлешен тикшереп торуны Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районның Иске Минзәләбаш авыл жирлеге башлыгына йөкләргә.

Иске Минзәләбаш авыл жирлеге
Советы рәисе

А.Н.Габдрахманов

Сарман муниципаль районы Иске
Минзәләбаш авыл жирлеге
Советының 2022 елның 25
ноябрендәге 19 номерлы
карапына күшымта

**Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы
«Иске Минзәләбаш авыл жирлеге»
муниципаль берәмлек Уставының үзгәрешләр һәм өстәмәләр**

1. 7 статьяның 1 өлешендәге 9 пунктында «аларның үтәлешен тикшереп торуны гамәлгә ашыру» сүзләрен «жирлек территориясен тәзекләндеру қагыйдәләрен үтәү, социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктуралары объектларыннан һәм курсәтелүче хезмәтләрдән инвалидларның файдалана алуын тәэммин итү таләпләрен үтәү предметы булган тәзекләндеру өлкәсендә муниципаль контролне гамәлгә ашыру» сүзләренә алмаштырырга;

2. 17 статьяның 10 өлешен түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«10. Гавами тыңлауларны оештыру һәм уздыру тәртибе муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) Советының норматив хокукий актлары белән билгеләнә һәм муниципаль берәмлек халкына гавами тыңлаулар уздыру вакыты һәм урыны турында алдан хәбәр итүне, муниципаль хокукий акт проекты белән алдан ук таныштыруны, шул исәптән аны жирле үзидарә органының рәсми сайтында «Интернет» мәгълүмат-телеكومмуникация чөлтәрендә урнаштыру юлы белән яисә жирле үзидарә органының үз эшчәнлеге турында мәгълүматны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә, «Татарстан Республикасының рәсми хокукий мәгълүматы» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә (PRAVO.TARSTARU) яисә муниципаль берәмлек проектында, 2009 елның 9 февралендәге «Дәүләт хакимияте органнары» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендәге рәсми сайтында (алга таба - жирле үзидарә органнарының рәсми сайтында көрүн тәэммин итү турында) Федераль закон нигезләмәләрен исәпкә алып, үз эшчәнлекләре турында мәгълүматны муниципаль берәмлекнең рәсми порталында урнаштыру мөмкинлеген, шул исәптән рәсми порталында яшәүчеләрнең гавами хокукий мәгълүмат сайтында (шул исәптән рәсми сайтта) бастырып чыгаруны нигезендә урнаштыру мөмкинлеген, аларны гавами рәвештә бастырып чыгаруны күздә тота.

Муниципаль берәмлек уставында һәм (яисә) Жирлек Советының норматив хокукий актларында әлеге өлешнәң беренчे абзацында курсәтелгән материалларны һәм мәгълүматны урнаштыру, муниципаль берәмлек кешеләренең муниципаль хокукий акт проекты буенча үз искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен тапшыру мөмкинлеген тәэммин итү, шулай ук рәсми сайтынц мондый максатлары өчен мәжбүри файдалану турындағы таләпләрне үтәп, гавами тыңлауларда муниципаль берәмлек халкының катнашуы өчен «Бердәм дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр (функцияләр) порталы» федераль дәүләт мәгълүмат системасы файдаланылырга мөмкин, әлеге статьяның максатлары өчен файдалану тәртибе Россия Федерациисе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә;

3. 17 статьяның 3 өлешендәге 3 пунктын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«3. Генераль планнар проектлары, жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару қагыйдәләре проектлары, территорияне планлаштыру проектлары, территорияне ызынлау қагыйдәләре проектлары, территорияләрне тәзекләндеру қагыйдәләре

проектлары, расланган документларның берсенә үзгәрешләр көртүне күздә тоткан проектлар, жиришлекләреннән яисә капитал тәзелеш объектыннан файдалануның шартлыча рәхсәт ителгән тәренә яисә рәхсәт бирү түрүндагы каарлар проектларына, рәхсәт ителгән тәзелешнең иң чик параметрларыннан тайпилуга, капитал тәзелеш объектларын реконструкцияләүгә рәхсәт бирү түрүндагы каарлар проектларына, жиришлекләреннән һәм капитал тәзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалануның бер тәрен һәм мондый файдалануның башка тәрен үзгәртү мәсьәләләренә, жирдән файдалануның расланган кагыйдәләре булмаганды һәм тәзелеш корылмалары тәэзу түрүндагы кануннар нигезендә гавами тыңлаулар яисә ижтимагый фикер алышулар үткәрелә";

4. 18.1 статьяда:

3 өлешиң тубәндәге эчтәлекле 10 пункт өстөргө:

«10) торак пункт территориясeneң өлеге өлешиңдә гражданнарның үзара салым акчаларын көртү һәм куллану мәсьәләсе буенча жирилек составына көрө торган торак пункт территориясе өлешиңдә Татарстан Республикасы законы нигезендә.»;

б) 4 нче өлешиң тубәндәге редакциядә бирергө:

«4. Гражданнарның җыенны жирилек башлыгы яисә сайлау хокукуна ия, кимендә 10 кеше яши торган торак пунктта яшәүчеләр төркеме инициативасы белән чакырылырга мөмкин.

Өлеге статьяның 3 өлешиңдәге 5 пунктында каралган гражданнарның җыенны, 10 кешедән дә ким булмаган санда торак пункт территориясeneң тиешле өлешиңдә яшәүче кешеләр төркеме инициативасы белән, Жирилек Советы тарафыннан чакырылырга мөмкин.

Гражданнарның үзара салым акчаларын көртү һәм алардан файдалану мәсьәләсе буенча гражданнар җыенны үткәрелергә мөмкин Сарман муниципаль районы чикләрендә жирилек составына көрүче торак пункт территориясeneң бер өлешиңенең чикләрен билгеләү критерийлары Татарстан Республикасы законы белән билгеләнә.»;

5. тубәндәге эчтәлекле 21.1 статья өстөргө:

«21.1 статья. Инициатив проектлар

1. Жирилек халкы яисә аның өлеше өчен өстенлекле әһәмияткә ия чараларны гамәлгә ашыру максатларында жирилек әһәмияттәге мәсьәләләрне яисә жирилек үзидарә органнарына хәл итү хокуку бирелгән башка мәсьәләләрне хәл итү буенча инициатив проект көртөлөргә мөмкин. Инициатив проектлар гамәлгә ашырыла ала торган жирилек территориясeneң бер өлешиң билгеләү төртибе Жирилек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

2. Инициатив проектны көртү инициативасы белән уналты яшькә житкән һәм жирилек территориясендә яшәүче кимендә ун граждан, территориаль ижтимагый үзидарә органнары, авыл торак пункты старостасы (алга таба - проект инициаторлары) инициатив төркем чыгыш ясарга хокуклы. Инициатив төркемнең минималь саны Жирилек Советының норматив хокукый акты белән киметелергә мөмкин. Жирилек Советының норматив хокукый акты нигезендә проект инициаторы булу хокуку шулай ук жирилек территориясендә эшчәнлек алыш баручы башка затларга да бирелергә мөмкин.

3. Тикшерү актында тубәндәге мәгълүмат булырга тиеш:

- 1) жирилектә яисә аның өлешиңдә яшәүчеләр өчен өстенлекле әһәмияткә ия проблемаларны тасвирлау;
- 2) курсәтелгән проблеманы хәл итү буенча тәкъдимнәрне нигезләү;
- 3) инициатив проектны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижәсен (көтелгән нәтижәләрен) тасвирлау;
- 4) инициатив проектны гамәлгә ашыруга кирәклө чыгымнарның алдан исәпләве;

5) инициатив проектны гамәлгә ашыруның планлаштырыла торган сроклары;

6) планлаштырыла торган (мөмкин) финанс, мәлкәт һәм мәлкәт турында белешмәләр

(яисә) әлеге проектны гамәлгә ашыруда кызыксынучы затларның хәзмәт катнашу;

7) инициатив түләүләрнең планлаштырылган күләмненнән тыш, әлеге акчаларны инициатив проектны гамәлгә ашыруга куллану күздә тотылган очракта, жирле бюджет акчалары күләменә курсәтү;

8) Авыл жирлеге территориясендә яисә аның чикләрендә инициатив проект гамәлгә ашырылачак өлешенә авыл жирлеге Советы карары белән билгеләнгән тәртип нигезендә курсәтү;

9) Авыл жирлеге Советы карарында каралган башка белешмәләр.

4. Башкарма комитеттка кертелгәнче инициатива проекты Гражданнар жыенында, жыелышында яисә конференциясендә, шул исәптән гражданнар территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча жыелышында яисә конференциясендә, инициатив проект турында фикер алышу, аның халық мәнфәгатьләренә туры килүен билгеләү максатыннан каралырга тиеш.

Инициатив проектны гамәлгә ашыруның максатчанлығы, шулай ук гражданнар жыене, жыелышы яисә конференциясе тарафыннан инициатив проектны хуплау турында каар кабул итү. Шул ук вакытта бер жыенда, бер жыелышта яки гражданнарның бер конференциясендә берничә инициативалы проект каралырга мөмкин.

Жирлек Советы карары белән шулай ук гражданнардан сорашып белешу, имзалар жыю юлы белән инициатив проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданнарның фикерен ачыклау мөмкинлеге карала ала.

Инициатив проектны гамәлгә керткәндә проектның инициаторлары Жирлек Башкарма комитетына гражданнарның жыене, жыелышы яисә конференциясе беркетмәсен, гражданнарның сораштыру нәтижәләрен һәм (яисә) гражданнарның инициатив проектка Жирлек халкы яисә аның өлеше тарафыннан ярдәм курсәтүне раслый торган имзалар көгазыләрен тагалар.

5. Инициатив проектны муниципаль берәмлекнең башкарма комитетына керту турында мәгълүмат Жирлек жирлегенең рәсми сайтында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә инициатив проект жирле администрациягә кертелгән көннән алып өч эш көне эчендә бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) һәм урнаштырылырга тиеш һәм әлеге статьяның З өлешендә курсәтелгән белешмәләрне, шулай ук проектның инициаторлары хакында булырга тиеш. Бер ук вакытта гражданнар үзләренең кисәтүләрен һәм тәкъдимнәрен тәкъдим итү мөмкинлеге турында, аларны тәкъдим итү срокын курсәтеп, башкарма комитетка хәбәр ителә. Үзләренең искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен уналты яшькә житкән Жирлек халкы жибәрергә хокуклы. Курсәтелгән мәгълүматны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштыру мөмкинлеге булмаган очракта, курсәтелгән мәгълүмат Сарман муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырыла.

Авыл торак пунктында курсәтелгән мәгълүмат авыл торак пунктывың старостасы гражданнарына житкерелергә мөмкин.

6. Инициатив проект Жирлек Башкарма комитеты тарафыннан кертелгән көннән алып 30 көн эчендә һичшикsez каралырга тиеш. Муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты инициатив проектны карау нәтижәләре буенча тубәндәге карарларның берсен кабул итә:

1) инициативалы проектны хупларга һәм аның өстендей эшләүне жирле бюджет турындағы каар белән каралган бюджет ассигнованиеләре чикләрендә жирле бюджет проектын төзу һәм карау тәртибенә туры китереп (жирле бюджет

турындағы карага үзгәрешлөр керту) тиешле максаттарга һәм (яисә) тиешле максаттарга һәм (яисә) дәвам итәргә;

2) Инициатив проектны хуплаудан баш тартырга һәм инициатив проектны хуплаудан баш тарту сәбәплөрен күрсәтеп, аны проект инициаторларына кайтарырга.

7. Жирлек башкарма комитеты тубәндәге очракларның берсендә инициатив проектны хуплаудан баш тарту турында карап кабул итә:

1) инициатив проектны көртүнең һәм аны карауның билгеләнгән тәртибен утәмәү;

2) инициатив проектны Россия Федерациясенең федераль законнары һәм башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары таләплөренә, Жирлек уставына туры килмәве;

3) жирле үзидарә органнарының кирәклө вәкаләтләре һәм хокуклары булмаганлыктан, инициатив проектны гамәлгә ашыру мәмкинлеге булмау;

4) инициатив түләүләре барлыкка килмәгән инициатив проектны гамәлгә ашыру өчен кирәклө чараплар күләмендә жирле бюджет чараплары булмау;

5) инициатив проектта тасвириланган проблеманы нәтижәләрәк хәл итү мәмкинлеге булу;

6) инициативалы проектны конкурс буенча сайлап алуны узмаган дип тану.

8. Жирлекнең башкарма комитеты хокуклы, ә өлеге статьяның 7 өлешендәге 5 пунктында каралган очракта проект инициаторларына бергәләп инициатив проектны эшләп бетерергә тәкъдим итәргә, шулай ук аны башка муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органы яисә дәүләт органы карамагына аларның компетенцияләре нигезендә тәкъдим итәргә тиеш,

9. Инициатив проектларны курсату, керту, фикер алышу, карау, шулай ук аларны конкурс нигезендә сайлап алуны үткәру тәртибе Жирлек Советының (Совет вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы гражданнар жыенеңиң) тарафыннан билгеләнә.

10. Татарстан Республикасы бюджетыннан бюджеттара трансферлар исәбеннән финанс ярдәме алу өчен тәкъдим ителә торган инициатив проектларга карата инициатив проектлар булырга тиешле белешмәләр составына таләпләр, инициатив проектларны карау тәртибе, шул исәптән аларны хуплаудан баш тарту өчен нигезләр, мондый инициатив проектларны конкурс нигезендә сайлап алу тәртибе һәм критерийләр Татарстан Республикасы законы һәм (яисә) башка норматив хокукый акты нигезендә билгеләнә. Бу очракта өлеге статьяның 3, 6, 7, 8, 9, 11 һәм 12 өлешләрендәге таләпләр кулланылый.

11. Жирлекнең башкарма комитетына берничә инициативалы проект кертелгән очракта, шул исәптән эчтәлеге буенча шундый ук өстенлекле проблемаларны тасвирилап, башкарма комитет Жирлек конкурс нигезендә сайлап алуны оештыра һәм бу хакта проектның инициаторларына хәбәр итә.

12. Инициатив проектларны конкурс нигезендә сайлап алуны үткәру коллегиаль органга (комиссиягә) йөклөнә, аны төзу һәм аларның эшчәнлек тәртибебе Жирлек Советы карары белән билгеләнә. Коллегия органның (комиссиянең) составы Жирлекнең Башкарма комитеты тарафыннан төзелә. Мондый чакта коллегиаль орган (комиссия) өгъзаларының гомуми санының яртысы Халық советы тәкъдимнәре нигезендә билгеләнергә тиеш. Проектның инициаторларына һәм аларның вәкилләренә конкурс нигезендә сайлап алуны уздырганда коллегиаль орган (комиссия) тарафыннан инициатив проектларны карауда катнашу һәм алар буенча үз позицияләрен бәян итү мәмкинлеге тәэммин ителергә тиеш.

13. Проектның инициаторлары, Поселение территорииясендә гражданнар жыены, жыельшы яисә конференциясе тарафыннан вәкаләтле башка гражданнар, шулай ук Россия Федерациясе законнарында билгеләнә торган башка затлар инициатив проектны Россия Федерациясе законнарынан каршы килми торган рәвешләрдә гамәлгә ашыруны җәмәгать контролендә тотарга хокуклы.

14. Инициатив проектны Поселения Башкарма комитеты тарафыннан карау турында, инициатив проектны гамәлгә ашыру барышы турында, шул исәптән акчаларны куллану турында, аны гамәлгә ашыруда кызыксынучы затларның мәлкәти һәм (яисә) хезмәт катнашуы турында мәгълүмат «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендәге Поселениенең рәсми сайтында бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) һәм урнаштырылырга тиеш.

Инициатив проектны гамәлгә ашыру йомгақтары турында Жирлек Башкарма комитетының хисабы Инициатив проектны гамәлгә ашыру тәмамланган көннән соң 30 календарь көн эчендә «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендәге Жирлекнең рәсми сайтында бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) һәм урнаштырылырга тиеш. Күрсәтелгән мәгълүматны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә урнаштыру мемкинлеге булмаган очракта, күрсәтелгән мәгълүмат Сарман муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырыла. Авыл торак пункттында күрсәтелгән мәгълүмат авыл торак пункттының старостасы гражданнарына житкерелергә мөмкин.».

6. 25 статьяның 5 пунктындагы 7 пунктчасының 3 абзацында «, акцияләр» сүзен төшереп калдырырга;

7. 35 статьяның 1 өлеشنдәге 7 пунктын тубәндәге редакциядә бирергә:

«7) Россия Федерациясе гражданлыгы яисә чит ил гражданлыгы - Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлыгы, аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланырыга хокуклы, чит дәүләт гражданлыгы булу йә яшәүгә хокукны раслаучы бүтән документ яисә Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланырыга хокуклы дигән чит ил гражданы яисә, Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе нигезендә Россия Федерациясе гражданы территориясендә дайими яшәү хокукын раслаучы бүтән документ яисә бүтән документ булу;»;

7. 40 статьяның 1 өлеشنдәге 9 пунктын тубәндәге редакциядә бирергә:

«8) Россия Федерациясе гражданлыгы яисә чит ил гражданлыгы - Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлыгы, аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланырыга хокуклы, чит дәүләт гражданлыгы булу йә яшәүгә хокукны раслаучы бүтән документ яисә Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланырыга хокуклы дигән чит ил гражданы яисә Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе нигезендә Россия Федерациясе гражданы территориясендә дайими яшәү хокукын раслаучы чит ил гражданы булу хокуки, өгөр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә башкасы каралмаган булса;»;

9. 43 статья:

1 өлешнен 7 пунктындагы өченче абзацны тубәндәге редакциядә бәян итәргә:

«Жирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслый, төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыра, аның предметы булып Жирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен үтәү, социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктуралары объектларыннан һәм күрсәтелә торган хезмәтләрдән инвалидларның файдалана алуын тәэммин итү таләпләрен үтәү тора, Жирлек территориясен күрсәтелгән кагыйдәләр нигезендә төзекләндерүне оештыра, шулай ук торак пунктлары чикләрендә урнашкан шәһәр урманнарыннан, аеруча саклана торган табигать территорияләреннән файдалануны, саклауны, аларны торғызуны оештыра;»;

3 нче өлешне тубәндәге редакциядә бирергә:

«3. Жирлекнең башкарма комитеты муниципаль контрольне гамәлгә ашыруга

вәкаләтле орган булып тора.

Муниципаль контроль өлкәсендәге Жирлек Башкарма комитеты вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

1) муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда дәүләт контроле (кузәтчелеге), муниципаль контроль өлкәсендә бердәм дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыруда катнашу;

2) Поселение территориясендә муниципаль контрольне оештыру һәм гамәлгә ашыру;

3) «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон һәм башка федераль законнар нигезендә башка вәкаләтләр.

Муниципаль контроль терләрен оештыру һәм гамәлгә ашыру «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон белән җайга салына.»;

10. 44 статьяның 2 пунктындағы 2 пунктчада «(вәкиллекле) дәүләт хакимиите органында» сүзләрен «органга» сүзенә алмаштырырга;

11. Түбәндәгә эчтәлекле 46.1 статья ёстәргө:

«46.1 статья. Инициатив проектларны гамәлгә ашыруны финанс яғыннан һәм башкача тәэмин иту

1. Әлеге Уставның 21.1 статьясында каралган инициатив проектларны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэмин иту чыганагы булып, жирлекнең тиешле чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәэмин иту максатларында Татарстан Республикасы бюджетыннан инициатив түләүләр һәм (яисә) бюджетара трансферлар күләмнәрен исәптә алыш, төzelә торган инициатив проектларны гамәлгә ашыруга жирле бюджет турындағы карап белән каралган бюджет ассигнованиеләре тора.

2. Инициатив түләүләр дигәндә, конкрет инициативалы проектларны гамәлгә ашыру максатларында Россия Федерациясе законнары нигезендә ирекле нигездә түләнә торган һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә жирле бюджетка күчерелә торган гражданнарның, индивидуаль эшкуарларның һәм төzelгән юридик затларның акчалары аңлашыла.

3. Инициатив проект гамәлгә ашырылмаган очракта, инициатив түләүләр аларны жирле бюджетка күчергән затларга (шул исәптән оешмаларга) кайтарылырга тиеш. Инициатив проектны гамәлгә ашыру йомгаклары буенча инициатив проектны гамәлгә ашыру максатларында файдаланылмаган инициатив түләүләрнең калган өлеше барлыкка килгән очракта, күрсәтелгән түләүләр аларны жирле бюджетка күчергән затларга (шул исәптән оешмаларга) кайтарылырга тиеш.

Жирле бюджетка күчерелгән затларга (шул исәптән оешмаларга) кире кайтарылырга тиешле инициатив түләүләр суммаларын исәпләү һәм кире кайтару тәртибе поселок Советы карапы (Совет вәкаләтләрен гамәлгә ашыручи гражданнар жыене карапы) белән билгеләнә.

4. Инициатив проектларны гамәлгә ашыру шулай ук қызыксынган затларның ихтыярый һәм (яисә) хезмәт катнашуы рәвешендә дә тәэмин итепергә мөмкин.».

12. 58 статьяда:

б) З нче өлешне түбәндәге редакциядә бирергә:

«3. Башка муниципаль берәмлекләрнең эшкуарлык һәм башка икътисадый эшчәнлек субъектлары өчен яңа таләпләр билгели торган яисә муниципаль норматив хокукий актларда элек каралган мәжбүри таләпләрне үзгәртә торган муниципаль хокукий актлары проекtlары, инвестиция эшчәнлеге субъектлары өчен

бұрычлар, җирле үзидарә органнары үткөрә торған жайга салу йогынтысын Татарстан Республикасы законы нигезендә муниципаль норматив хокуқый актларда билгеләнгән тәртиптө бәяләнергә мөмкин, мона тубәндәгеләр керми:»

б) 3 өлешиң 5 абзацын тубәндәге редакциядә бәян итәргө:

«Муниципаль норматив хокуқый актлар проектларының жайга салу йогынтысын бәяләү әшкуарлық һәм башка икътисадый эшчәнлек субъектлары өчен артық бұрычлар, тыюлар һәм чикләуләр көртө торған яисә аларны көртугә этәре торған нигезләмәләрне, шулай ук әшкуарлық һәм башка икътисадый эшчәнлек субъектларының һәм җирле бюджетларның нигезләнмәгән чыгымнары барлықка килүә ярдәм итә торған нигезләмәләрне ачыклау максатларында уздырыла»;

13. 70 статьяда:

7 өлешиң 2 абзацына тубәндәге әйтәлекле яңа абзац өстәргө:

«- Россия Федерациясенең милли үсесе максатларын һәм гавами хакимият органнары эшчәнлегенең аларга ирешү юнәлешен билгели торған документлар;»;
өченче - жиденче абзацларны тиешенчә дүрттенче - сигезенче абзацлар дип санарага;

10 нче өлешиң тубәндәге редакциядә бирергө:

«10. Жирлек бюджетты турындағы карап белән тубәндәгеләр раслана:

- Россия Федерациясе Бюджет кодексының 160.1 статьясында карапларда бюджет көрмәнәренең баш администраторлары исемлеге;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексының 160.2 статьясында карапларда бюджет кытлығын финанслау чыганакларының баш администраторлары исемлеге;

- чыгым тәрләренең бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, тәркемнәре (тәркемнәре һәм тәркемнәре) яисә чыгым тәрләренең бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнәң программага карамаган юнәлешләре), чыгымнар тәрләренең тәркемнәре (тәркемнәре һәм тәркемнәре) һәм (яисә) чыгымнарның максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнәң программага карамаган юнәлешләре), бюджетлар чыгымнары классификациясенең чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) чыгымнар тәрләре тәркемнәре (тәркемнәре һәм тәркемнәре) буенча, шулай ук бюджетлар чыгымнары классификациясенең тиешле бюджет кодексында, Татарстан Республикасы законында, муниципаль Советның хокуқый актында билгеләнгән очракларда бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет ассигнованиеләрен булу;

- бюджеттан тыш дәүләт фонdlары бюджетларыннан тыш, чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елы һәм план чорына) бюджет чыгымнарның ведомство структурасы;

- гавами норматив йөкләмәләрне үтәүгә жибәрелә торған бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме;

- чираттагы финанс елында (чираттагы финанс елында һәм план чорында) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелә торған бюджетара трансферлар күләме;

чираттагы финанс елына һәм план чорының беренче елына бюджет чыгымнарның гомуми күләменең кимендә 2,5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансферлар исәбеннән караплар бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча) чираттагы финанс елына бюджет чыгымнарның гомуми күләменең кимендә 5 процента күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара

трансфертлар исәбеннән каралган чыгымнарны исәпкә алмыйча) расланган (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән каралган чыгымнарның гомуми күләменнән кимендә 5 проценты күләмендә); чираттагы финанс елына бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары (чираттагы финанс елы һәм план чоры);

- муниципаль эчке бурычның югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның югары чиге, чираттагы финанс елыннан (чираттагы финанс елы һәм план чорының елдан-ел) килүче елның 1 гыйнварына торышы буенча, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның югары чиге курсәтелеп;

- федераль бюджетның һәм Россия Федерациясе бюджеттан тыш дәүләт фондлары бюджетларының, Татарстан Республикасы бюджетының һәм бюджеттән тыш дәүләт территориаль фондлары бюджетларының, жирле бюджетның Россия Федерациясе Бюджет кодексында, Татарстан Республикасы законында, Поселение Советының муниципаль хокукий актында билгеләнгән башка қурсәткечләре.».

14. 72 статьяның 1 өлешендә «торак пункт» сүзләреннән соң «(яисә аның территориясенең өлешләре)» сүзләрен өстәргә:

15. 80 статьяның 2 өлешен тубәндәге редакциядә бәян итәргә:
 «2. Жирлек уставы, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту турында Жирлек Советы карары аларны дәүләт теркәвенә алғаннан соң рәсми басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) тиеш һәм алар рәсми басылып чыкканнан соң әлеге Устав нигезендә, шулай ук әлеге Устав нигезендә «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә «Татарстан Республикасы хокукий мәгълүматының рәсми порталы» (PRAVO.TATARSTAN.RU) һәм шулай ук Россия Юстиция министрлыгының «Россия Федерациясендә норматив хокукий актлар» порталында (<http://pravo-minjust>) урнаштыру юлы белән үз көченә керә. Жирлек башшыгы муниципаль берәмлекләр уставларын теркәү өлкәсендә вәкаләтле федераль башкарма хакимият органының территориаль органыннан «Муниципаль берәмлекләр уставларын дәүләт теркәвенә алу турында» 2005 елның 21 июлендәге 97-ФЗ номерлы Федераль законның 4 статьясындагы 6 өлешендә каралган Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре уставларының дәүләт реестрына үзгәрешләр керту турында Жирлек Уставы, муниципаль хокукий акт турында белешмәләр керту хакында хәбәрнамә кергән көннән алыш жиде көн эчендә әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту турында Жирлек Советы карарын «Муниципаль берәмлекләр уставларын дәүләт теркәве турында» 2005 елның 21 июлендәге 97-ФЗ номерлы Федераль законның 4 статьясындагы 6 өлешендә каралган Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре уставларының дәүләт реестрына үзгәрешләр керту хакында.».